

Commissie voor Justitie

van

WOENSDAG 26 MAART 2025

Namiddag

Commission de la Justice

du

MERCREDI 26 MARS 2025

Après-midi

La réunion publique de commission est ouverte à 14 h 19 et présidée par M. Ismaël Nuino.
De openbare commissievergadering wordt geopend om 14.19 uur en voorgezeten door de heer Ismaël Nuino.

Les textes figurant en italique dans le Compte rendu intégral n'ont pas été prononcés et sont la reproduction exacte des textes déposés par les auteurs.

De teksten die cursief zijn opgenomen in het Integraal Verslag werden niet uitgesproken en steunen uitsluitend op de tekst die de spreker heeft ingediend.

01 Question de François De Smet à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "L'utilisation des smartphones et des faits de corruption dans les prisons" (56003562C)

01 Vraag van François De Smet aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "Het gebruik van smartphones en corruptie in gevangenen" (56003562C)

01.01 **François De Smet** (DéFI): Madame la ministre, nous avons reçu la visite du procureur du Roi de Bruxelles en commissions de l'Intérieur et de la Justice le 11 mars dernier. Celui-ci a déploré avec vigueur le fait que les dirigeants des organisations criminelles condamnés à de lourdes peines et emprisonnés au sein de nos établissements pénitentiaires disposaient visiblement de trop de latitude pour mener des opérations criminelles au départ de leur cellule, notamment via l'utilisation de leur smartphone, parlant d'éventuelles complicités, voire de faits de corruption, au sein même des prisons.

À raison, M. Moinil a estimé que les priver de toute possibilité de contact avec des comparses à l'extérieur par la voie d'un GSM ne constituerait pas une violation manifeste des droits humains et des détenus en particulier. Par ailleurs, il a dit regretter qu'il n'existe pas, comme en France, d'organe d'inspection de l'administration pénitentiaire.

Madame la ministre, corroborez-vous les propos tenus par le procureur du Roi de Bruxelles quant à l'utilisation à des fins criminelles des téléphones portables par certains détenus? Dans l'affirmative, considérez-vous que pareille privation constituerait une mesure de nature à endiguer une criminalité galopante?

Avez-vous connaissance de faits de corruption grandissants au sein de nos prisons? Considérez-vous qu'un système d'inspection tel que l'Inspection générale de la Justice (IGJ) française, à l'égard des administrations pénitentiaires en Belgique, serait nécessaire?

01.02 **Annelies Verlinden**, ministre: Cher collègue De Smet, nous constatons effectivement une augmentation du nombre de téléphones portables dans les prisons. Tout moyen de télécommunication qui n'est pas mis à la disposition des détenus par l'administration pénitentiaire est pourtant interdit; cette mesure est essentielle afin d'empêcher les détenus d'utiliser les GSM à des fins criminelles. Afin de les empêcher de poursuivre leurs activités criminelles en prison, l'administration pénitentiaire s'est engagée à renforcer les contrôles par le biais de dispositifs de détection des téléphones portables, dont 20 ont été achetés fin 2024, et de brouillage des téléphones portables. Après une évaluation positive du projet pilote, cette application sera encore étendue.

Nous travaillons également avec la police locale pour effectuer régulièrement des contrôles à grande échelle comme des fouilles ou des *sweepings*. En collaboration avec la police, nous étudions comment utiliser davantage les chiens renifleurs de matériel de télécommunication.

Les faits de corruption constatés ces dernières années ne connaissent pas une hausse importante. De

plus, afin de les prévenir, nous mettons en place un *screening* du personnel plus poussé à l'entrée en fonction.

En Belgique, les instances de contrôle se situent au niveau des directions locales et des directions régionales. Actuellement, nous n'envisageons pas la création d'un organe de contrôle similaire à celui existant en France.

01.03 François De Smet (DéFI): Madame la ministre, je vous remercie pour votre réponse.

S'agissant des téléphones portables, les expériences à l'étranger nous montrent que les dispositifs de détection et de brouillage constituent visiblement la meilleure des solutions. J'entends les dispositions qui ont été prises à la fin de l'année dernière. Elles vont dans le bon sens. Je me permettrai de vous réinterroger pour voir quel en est le suivi.

Pour ce qui est de la corruption, je crois vraiment que ce phénomène ne doit pas être sous-estimé. J'ai moi-même visité une prison récemment. Il nous est apparu que les processus de formation et d'entrée d'un certain nombre d'agents pénitentiaires, en raison de la pénurie, sont parfois vus comme relativement légers. Par ailleurs, nous avons affaire à des narcotrafiquants qui ont une puissance corruptive et financière extrêmement importante. Je continue donc à penser que des moyens plus forts de lutte contre la corruption des agents, en ce compris un service d'inspection, seraient bien utiles.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

02 Vraag van Alain Yzermans aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "De achterstallige betalingen van facturen van takeldiensten" (56003680C)

02 Question de Alain Yzermans à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "Les arriérés de paiement aux services de remorquage" (56003680C)

02.01 Alain Yzermans (Vooruit): Mevrouw de minister, ik zal het kort houden.

Mijn vraag gaat over een van de reeks achterstanden van betalingen bij de FOD Justitie. De takeldiensten, die de samenwerken met politiezones en met het parket, hebben me gesignaleerd dat er een aantal facturen, zeker op het niveau van de Limburgse takeldiensten, openstaan. Dat gaat over grotere bedragen. Mensen zijn uiteraard ongerust. Het gaat ook niet alleen over de takeldiensten, maar eveneens over slotenmakers, tolken en geneesheren. Het verhaal van de tolken hebben we al verschillende keren gehoord. Er is ook een probleem met de taxatiedienst om een bepaalde administratieve omslag te maken.

De vraag is wanneer de achterstanden weggewerkt zullen zijn. Op welke termijn ziet u dat? Het gaat om grote bedragen. Hoe kijkt u naar de toekomst om dat euvel op een andere manier aan te pakken?

02.02 Minister Annelies Verlinden: Dank u wel, mijnheer Yzermans.

Ik heb aan de administratie gevraagd om een analyse van de situatie te maken, samen met een actieplan voor het wegwerken van de betalingsachterstand van kostenstaten van de takeldiensten.

Het taxatiebureau van Limburg heeft een achterstand opgelopen wegens een personeelstekort. Sinds januari zijn twee nieuwe aanwervingen gebeurd en er zijn nog twee extra aanwervingen lopende. Het personeel moet nog worden opgeleid voordat het volledig inzetbaar is, want het duurt minstens een jaar voordat een medewerker volledig autonoom kan werken. Intussen worden de dossiers zo veel mogelijk afgeleid naar andere afdelingen. Er zijn al aanzienlijke inspanningen geleverd om de achterstand weg te werken en die worden uiteraard onverkort verdergezet.

Voor meer transparantie en een betere follow-up van de dossiers, zal ik ook de prestatieverleners ertoe aanzetten om het systeem van Justinvoice te gebruiken, de vervanger van het oude systeem CGAB. Daarnaast worden in overleg met de beroepsvereniging van takeldiensten verschillende werkwijzen bekeken om de verzending van omvangrijke kostenstaten te optimaliseren. Ook worden sinds enkele maanden regelmatig werkvergaderingen gehouden met de vertegenwoordigers van de takeldiensten om oplossingen te vinden voor de problemen die ze op verschillende niveaus ondervinden.

02.03 Alain Yzermans (Vooruit): Het verheugt me dat u een aantal stappen hebt gezet. Die analyse interesseert me wel. Ik neem aan dat ze nog lopende is. Op het juiste moment zullen we de vraag dan ook opnieuw stellen en zullen we uw reactie horen.

Het is belangrijk dat de ondersteunende diensten aanverwant zijn aan Justitie, ook ten opzichte van de magistraten, die belangrijke taken vertolken, opdat zij heel modern, *management-wise* en op een degelijke manier kunnen werken. Indien zij niet worden betaald, is dat een groot probleem. Ik heb gehoord dat er zelfs onbetaalbare facturen zijn van september 2023.

Takeldiensten zijn in vele gevallen ondersteunend ten opzichte van de politiediensten, maar ook ten opzichte van het parket. Ik ben dus blij dat u ter zake stappen zet.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

03 Vraag van Marijke Dillen aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "De poging tot wurging van een vrouwelijke cipier in de gevangenis van Andenne" (56003681C)

03 Question de Marijke Dillen à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "La tentative d'étranglement d'une gardienne de la prison d'Andenne" (56003681C)

03.01 Marijke Dillen (VB): Mevrouw de minister, opnieuw vond een zeer triest incident met zware agressie plaats, ditmaal in de gevangenis van Andenne, waar een gevangene vorige zaterdag een vrouwelijke cipier heeft proberen te wurgen toen die de cel binnenging voor een veiligheidscontrole. Volgens de media zou de gedetineerde met psychische problemen kampen, maar u zult daarover meer info geven. Twee andere cipiers trachtten hun collega te redden, waarna de eerste cipier zwaargewond naar het ziekenhuis werd gebracht, maar ook de twee anderen werden met verwondingen naar het ziekenhuis gebracht. De dader is inmiddels in de strafcel geplaatst.

Uit berichten blijkt dat er in de gevangenis van Andenne geen overbevolking is, maar dat die gevangenis meer en meer te maken krijgt met steeds zwaardere profielen van gedetineerden, zoals mensen met psychische problemen, onder meer ten gevolge van drugsverslaving.

Mevrouw de minister, kunt u meer toelichting over die feiten geven? Heel belangrijk ook, hoe is het op dit ogenblik gesteld met de gezondheidstoestand van de drie betrokken cipiers?

Als het klopt dat van de gedetineerde bekend was dat hij psychische problemen heeft, waarom werden er dan geen bijzondere maatregelen genomen ter bescherming van de cipiers wanneer ze de cel moeten binnengaan?

Volgens de woordvoerder van het gevangeniswezen zitten op dit ogenblik tien personeelsleden die werkzaam zijn in de gevangenis van Andenne thuis na agressie-incidenten. Ook daarover kreeg ik graag meer toelichting. Licht dat aantal afwezigen hoger dan het gemiddelde in andere gevangenissen? Ten slotte, – niet onbelangrijk –, welke gevolg werd aan al die agressie-incidenten gegeven?

03.02 Minister Annelies Verlinden: Mevrouw Dillen, de toename van geweld en bedreigingen tegen medewerkers van gevangenissen, ook in hun privésfeer, is een grote bezorgdheid en een permanent aandachtspunt voor mij. Ik heb dat ook uitdrukkelijk benoemd tijdens de gesprekken die, zoals ik vanochtend al zei, onlangs op mijn kabinet hebben plaatsgevonden met de vakorganisaties van het gevangeniswezen. Ik zal dat vrijdag herhalen in een nieuw gesprek.

Ik deelde hier daarstraks ook al mee dat ik zal inzetten op een aanpak die preventie, nazorg, bescherming en repressie combineert, met de bedoeling om zo veilig mogelijke werkomstandigheden te creëren voor alle medewerkers. Uiteraard zal ik de Kamerleden daarvan op de hoogte houden.

De ernstige feiten van afgelopen weekend in Andenne hebben mij bereikt. Via deze weg wens ik de slachtoffers een spoedig herstel toe. Meteen na het agressie-incident werden de gewonde medewerkers verzorgd en naar de verpleegkundige dienst van de inrichting overbracht, waar hun de eerste zorgen werden toegediend. Daarna werden ze overgebracht naar het ziekenhuis voor een grondig medisch onderzoek en verdere opvolging. Heden is hun toestand stabiel en zijn ze thuis,

herstellend. Ze kunnen een beroep doen op de psychologische ondersteuning die hun wordt aangeboden.

De gedetineerde in kwestie was reeds bekend voor eerdere gevallen van agressie jegens het personeel. Ten gevolge van diverse disciplinaire rapporten en plaatsing onder een bijzondere veiligheidsmaatregel heeft de inrichting die informatie bezorgd aan de psychiater, die geoordeeld heeft dat het niet nodig was om de genomen veiligheidsmaatregel aan te passen.

In de gevangenis van Andenne zijn op dit moment inderdaad tien personeelsleden afwezig wegens arbeidsongeschiktheid. Helaas stemt dat aantal overeen met het nationaal gemiddelde.

Elk incident leidt tot een rapport en kan leiden tot disciplinaire sancties voor de betrokken gedetineerde. We gaan niet licht over agressie ten aanzien van personeel. U hoeft er niet aan te twijfelen dat de directie ook in dit geval kordaat zal optreden en de nodige maatregelen zal nemen. Uiteraard willen we in de toekomst de werkomstandigheden van de penitentiaire beambten verder verbeteren.

03.03 Marijke Dillen (VB): Mevrouw de minister, dank u vriendelijk voor uw antwoord.

We moeten inderdaad met z'n allen helaas vaststellen dat de agressie tegen cipiers, zowel binnen als buiten de werksfeer, blijft toenemen. Een veilige werkplek en veilige werkomstandigheden zijn daarom heel belangrijk.

U zei dat elk geval van agressie gerapporteerd wordt en kan leiden tot sancties. Ik durf erop aan te dringen om het woord 'kan' te vervangen door 'moet'. Er moet een heel duidelijk signaal komen vanuit het gevangeniswezen, vanuit Justitie, dat geen enkele vorm van agressie tegen cipiers aanvaardbaar is.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

04 Vraag van Stefaan Van Hecke aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "Afgeleide merknamen van goksponsors" (56003693C)

04 Question de Stefaan Van Hecke à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "Les marques dérivées des sponsors de jeux de hasard" (56003693C)

04.01 Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mevrouw de minister, ik stel mijn vraag aan u, omdat het me nog niet helemaal duidelijk is wie voor de betreffende materie bevoegd is.

Het dossier van de kansspelen heeft een hele weg afgelegd. Uiteindelijk is er een principieel verbod op gokreclame in de wet opgenomen. Voetbalclubs hebben een uitdoofscenario toegestaan gekregen. Sinds 1 januari mogen ze geen gokreclame meer dragen op de voorkant van het shirt en is ook de reclame op de rest van het shirt aan strikte regels onderworpen.

Door slinks gebruik te maken van afgeleide merken, organisaties en community's proberen de gokbedrijven en de voetbalclubs de grijze zone op te zoeken. De Kansspelcommissie zegt dat ze in afwachting van een uitspraak van de Raad van State over de wijziging van artikel 61 van de kansspelwet geen sanctieprocedure zal inleiden als de *sub-brand* geen enkele verwijzing, link of vermelding bevat die verband houdt met kansspelen.

De voorzitter van tweedeklasseclub Francs Borains heeft de voetbalclubs laten weten dat er geen wettelijk kader is om clubs te verbieden met *sub-brands* op het shirt te spelen. Die uitspraken lijken mij niet compatibel met het standpunt van de Kansspelcommissie of met de kansspelwet.

Hoe interpreteert u het standpunt van de Kansspelcommissie? Kan ze een sanctieprocedure opstarten als er wel een link of verwijzing is naar kansspelen?

Heeft de Kansspelcommissie al sanctieprocedures opgestart? Zo ja, hoeveel?

Gebruikt de voorzitter van voetbalclub Francs Borains de juiste interpretatie van de kansspelwet wanneer hij andere clubs aanmoedigt om opnieuw in zee te gaan met partners uit de kansspelsector?

04.02 Minister **Annelies Verlinden**: Na de inwerkingtreding van de nieuwe regels over sportsponsoring zijn de operatoren en de sportclubs afgeleide merknamen beginnen te gebruiken. De Kansspelcommissie heeft ondertussen haar standpunt daarover gedeeld op haar website. Het aanbrengen van de merknaam, het logo of beide wordt eveneens als reclame beschouwd volgens artikel 61 van de kansspelwet.

De Kansspelcommissie moet rekening houden met het vonnis van de rechtbank van eerste aanleg van Doornik van 20 juni 2023, waarin staat dat het de Belgische Staat niet is toegestaan om sancties op te leggen wegens het aanbrengen van een merknaam of een logo onder verbeurte van een dwangsom van 5.000 euro per inbreuk, wanneer het aanbrengen van een logo niet bedoeld is om kansspelen te promoten of om deelname aan dergelijke spelen aan te moedigen.

In uitvoering van dat vonnis communiceerde de Kansspelcommissie dat ze geen sanctieprocedure zal inleiden als de *sub-brand* geen enkele verwijzing, link of vermelding bevat die verband houdt met kansspelen of weddenschappen of met websites waarop weddenschappen of kansspelen worden geëxploiteerd. Dat betekent volgens de Kansspelcommissie dus dat zij wel degelijk een sanctieprocedure kan opstarten als er een link of verwijzing is naar kansspelen. Gelet op de onafhankelijkheid van de Kansspelcommissie en op het strafrechtelijk karakter van de procedures, is het de taak van de Kansspelcommissie om geval per geval te analyseren en is het niet aan de minister om de regelgeving te interpreteren.

Alhoewel de controledienst van de Kansspelcommissie zwaar onderbemand is, heeft hij de controle op de sportsponsoring als prioriteit opgenomen in zijn actieplan en werd er onder meer gefocust op de logo's en de merknamen. De controledienst van de Kansspelcommissie heeft in toepassing van zijn standpunt betreffende de afgeleide merknamen alle operatoren aangeschreven en hun verzocht zich daaraan te conformeren. Alle afgeleide merken werden gecontroleerd en de controledienst kon tot nog toe niet vaststellen of er een rechtstreekse link wordt gemaakt met de vergunde websites voor kansspelen. Er werden tot vandaag geen processen-verbaal opgesteld, noch een sanctieprocedure opgestart.

04.03 **Stefaan Van Hecke** (Ecolo-Groen): Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord.

Ik kan de redenering grotendeels volgen, maar u zegt dat de redenering van de Kansspelcommissie is dat ze kan optreden wanneer er een link is en dat alle operatoren werden aangeschreven. Wanneer wij elke week opnieuw naar het voetbal kijken, zien we echter diezelfde sponsornamen verschijnen met daarachter .live.

De Kansspelcommissie kan wel optreden. Dat is heel duidelijk, maar toch antwoordt u dat de Kansspelcommissie zegt dat ze geen link kon vaststellen en dat er geen processen-verbaal zijn opgemaakt. Ik vind dat heel bizar. Iedereen ziet het. Ik weet niet of u een voetbalfan bent en kijkt naar *Sports Late Night*, maar als u dat zou doen, dan zou u het zelf ook zien. Ik begrijp die houding niet. U kunt geen instructies geven aan de Kansspelcommissie, want ze valt niet onder uw hiërarchisch gezag, maar ik vind het heel bizar dat ze niet optreedt. Dit kan eigenlijk niet.

Men verwijst naar het vonnis van 20 juni 2023. Ik weet niet of er daartegen beroep is aangetekend en, als dat het geval zou zijn, of er daarover al uitspraken zijn, maar daarop kunnen we later nog terugkomen. Het is echter wel belangrijk om te weten of er daartegen actie is ondernomen, want anders blijft men dat vonnis van 2023 met zich meeslepen.

Mevrouw de minister, ik zal dit blijven opvolgen en achter de veren van de Kansspelcommissie blijven zitten, en ik hoop van u hetzelfde.

Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

05 **Samengevoegde vragen van**

- **Stefaan Van Hecke aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "Alternatieve straffen en elektronisch toezicht" (56003692C)**
- **Alain Yzermans aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "Het bereiken van de kaap van 13.000 gedetineerden" (56003700C)**
- **Marijke Dillen aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "De beslissing van Vlaams minister Demir om in bijkomende enkelbandaansluitingen te voorzien" (56003708C)**

05 **Questions jointes de**

- **Stefaan Van Hecke à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "Les peines alternatives et la surveillance électronique" (56003692C)**
- **Alain Yzermans à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "Le cap des 13 000 détenus dans les prisons" (56003700C)**
- **Marijke Dillen à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "La décision de la ministre flamande Z. Demir de fournir des bracelets électroniques supplémentaires" (56003708C)**

05.01 **Stefaan Van Hecke** (Ecolo-Groen): Mevrouw de minister, deze vraag heb ik al een tijd geleden ingediend en de actualiteit sinds maandag heeft mijn vraag dan ook wat ingehaald. Mijn ingediende vraag ging over het gegeven dat de overbevolking in onze gevangenissen voor mensonwaardige situaties blijft zorgen. Op het moment dat ik de vraag indiende, waren er volgens de cijfergegevens 12.380 gedetineerden, maar deze week is dat aantal al opgelopen tot meer dan 13.000. U had aangegeven dat u op dat vlak geen cadeaus hebt geërfd van uw liberale voorgangers, die ervoor hebben geopteerd om ook de zeer korte straffen effectief te laten uitvoeren, terwijl daarvoor in de gevangenissen geen plaats was. U riep terecht op om meer in te zetten op alternatieve straffen en om, voor de gevallen waarin dat veilig kan, ook meer gebruik te maken van elektronisch toezicht.

Het Vlaams Centrum voor Elektronisch Toezicht, dat onder de bevoegdheid valt van uw Vlaamse collega, mevrouw Demir, gaf aan dat het federale probleem van de overbevolking niet naar de regio's moet worden doorgestuurd. Maandag gaf minister Demir echter toch aan om een aantal maatregelen te nemen.

Mevrouw de minister, hoe kijkt u daarnaar? Hoe beoordeelt u het antwoord van minister Demir? Hebt u ondertussen ook met haar overlegd? Wat hebt u samen precies afgesproken om dat probleem aan te pakken?

05.02 **Alain Yzermans** (Vooruit): Mevrouw de minister, mijn vraag sluit daarbij aan.

Ik wil de cijfers toch nog eens herhalen, omdat ze sprekend zijn. Volgens de recentste gegevens zijn er 13.018 gedetineerden, van wie 267 grondslapers. Deze voormiddag hebt u die problematiek al benoemd en gezegd dat dat woord niet meer zal voorkomen in uw lexicon. Daar kijk ik mee naar uit. Voorts zijn er 3.400 kortgestraften, de zogenaamde stock, en 713 penitentiële verlopen. Opgeteld resulteert dat in een tekort van 6.091 plaatsen, wat de overbevolkingsgraad niet op 17 à 18 %, maar eerder richting 55 % brengt.

U hebt noodmaatregelen aangekondigd, zoals het elektronisch toezicht, de enkelbanden voor straffen onder de drie jaar en de voorlopige invrijheidstelling voor gedetineerden die op zes maanden van het einde van hun straf zitten. Die noodmaatregelen tonen aan dat er op korte termijn een tussenoplossing moet komen, zoals u hebt gezegd, of bijna een noodplan, denken wij, om die aantallen in te dijken, aangezien er intussen bijna 1.000 gedetineerden bij gekomen zijn. Voor het perspectief worden ook de oude gevangenissen opengehouden, omdat het niet anders kan. U staat voor een enorm moeilijke taak.

De media melden dat de Centrale Toezichtsraad voor het Gevangeniswezen het getal van 1 miljard euro oppert. Vandaag is dat uiteraard utopisch, al zult u toch over grote bedragen moeten beschikken als u alle problemen zelfs maar gedeeltelijk wenst op te lossen.

De Centrale Toezichtsraad hekelt eveneens het idee van minister Demir om het elektronisch toezicht als tijdelijke maatregel uit te breiden totdat er voldoende bijkomende capaciteit beschikbaar is, omdat de raad vreest dat het *net widening effect* of het aanzuigeffect daardoor toeneemt. De Toezichtsraad zegt dat er geen tekort is aan gevangenissen, maar dat er te veel gevangenen zijn. Dat wordt een welles-nietesspelletje over de aanpak.

Wie de bijkomende enkelbanden door de uitbreiding van het elektronisch toezicht zal financieren, blijft onbeantwoord. Een gewestelijke minister spreekt over een financiering door de federale overheid. Hoe zult u dat aanpakken?

Ziet u het elektronisch toezicht als een volwaardig substituut, als vervangmiddel? Bij mijn bezoek aan het Vlaams Centrum voor Elektronisch Toezicht heb ik vastgesteld hoe het dragen van een enkelband een impact heeft, in die zin dat het in bepaalde gevallen echt wel op een gevangenis lijkt. Sommige beklaagden mogen niet naar buiten, zelfs niet hun eigen tuin in. Dat gaat verder dan de coronamaatregelen. Ik wens het elektronisch toezicht op dit moment niet goed te praten, maar ik vind het wel een volwaardig substituut. Wat vindt u daarvan?

Al die zaken vertel ik met het oog op een aanloop naar een evenwichtige aanpak, waarin zowel elektronisch toezicht als bijkomende infrastructuur nodig zullen zijn om de voorlopige ratio naar beneden te krijgen.

05.03 Marijke Dillen (VB): Mevrouw de minister, maandag heeft uw Vlaamse collega van Justitie met heel veel poeha aangekondigd meer dan 4.000 bijkomende enkelbanden te zullen voorzien voor criminelen voor wie er in de gevangenis geen plaats is vanwege de problematiek van de overbevolking.

Onze fractie vindt enkelbanden niet de oplossing. Voor veroordeelden tot een effectieve gevangenisstraf is het krijgen van een enkelband echt een gunst. Ik hoor collega Yzermans zeggen dat elektronisch toezicht nog erger is dan ten tijde van corona. Tijdens de coronapandemie hebben wij er echter niet voor gekozen om opgesloten te worden, terwijl het voor het elektronisch toezicht gaat om mensen die ervoor kiezen om strafbare feiten te plegen. Daarbij komt dat, vooraleer veroordeeld te worden tot een effectieve gevangenisstraf, men in dit land al wel wat moet uitspoken.

Collega Yzermans heeft al gewezen op de cijfers, dus ik zal ze niet herhalen. Het moet echter heel duidelijk zijn dat een straf ook daadwerkelijk dient te worden uitgezeten.

Mevrouw de minister, graag had ik wat meer toelichting bij de aankondiging van mevrouw Demir. Heeft er daarover overleg plaatsgevonden? Ik vond de communicatie van Vlaamse kant, die ook vanmorgen reeds aan bod kwam, immers heel opmerkelijk. De Vlaamse minister van Justitie had duidelijk kritiek aan uw adres. Als er overleg heeft plaatsgevonden, welke krijtlijnen werden daarin dan besproken en welke beslissingen werden er genomen?

De Vlaamse minister van Justitie heeft aangekondigd 4.000 enkelbanden te zullen aankopen. Welke veroordeelden zullen daarvoor in aanmerking komen? Die beslissing komt immers niet de Vlaamse minister toe.

Hebt u kennis van een termijn binnen dewelke die enkelbanden kunnen worden geïnstalleerd? Zullen die personen ook worden opgevolgd? Moet er daarvoor extra personeel worden aangeworven? Die opvolging en dat extra personeel zijn weliswaar niet uw bevoegdheid. Is er een stappenplan afgesproken met de Vlaamse minister van Justitie?

Wat betreft de financiering, ik vind het heel gemakkelijk om met veel poeha 4.000 extra enkelbanden aan te kondigen, terwijl het federaal niveau die aankoop dan maar moet betalen. Mevrouw Demir is echter niet geplaagd om te beslissen over de portemonnee van de federale minister van Justitie. Ook daarover krijg ik graag duidelijkheid.

05.04 Minister Annelies Verlinden: Mijnheer Van Hecke, mijnheer Yzermans, mevrouw Dillen, de ambitie van deze regering, zoals vorige week en ook vanochtend nog besproken, is zeer duidelijk. Alle straffen die door een rechter worden uitgesproken, moeten effectief en ook op kwalitatieve wijze worden uitgevoerd. Zo staat het in het regeerakkoord. Dat is de ambitie, maar dat is inderdaad minder gemakkelijk gedaan dan gezegd. De prangende problematiek van de overbevolking bemoeilijkt niet alleen de humane detentie, maar sinds enkele maanden ook de effectieve uitvoering van gevangenisstraffen.

Het is geen geheim dat ik op korte termijn maatregelen wil nemen om de overbevolking in onze gevangenissen terug te dringen met het oog op het uitvoeren van de opgeschorte straffen en ook het terugdringen van straffeloosheid. Ik wil daarvoor inderdaad meer inzetten op elektronisch toezicht voor

de korte straffen tot en met drie jaar, om ervoor te zorgen dat de massale straffeloosheid die is gecreëerd door de inwerkingtreding van de wet externe rechtspositie, een halt toe te roepen.

Die maatregelen worden momenteel besproken, zowel binnen de regering als met de deelstaten. Ik heb voor het eerst sinds lang het initiatief genomen om de deelstaten mee uit te nodigen, om te kijken naar die holistische benadering. We zullen immers iedereen nodig hebben om het probleem van de overbevolking op te lossen en om samen te bekijken wat mogelijk is.

Momenteel is er nog geen akkoord over de maatregelen. In Vlaanderen is men alvast – zo blijkt uit de communicatie van de minister in de pers maandag – bereid om de straffen in elektronisch toezicht uit te voeren, waarvoor klaarblijkelijk 4.000 bijkomende enkelbanden zullen worden voorzien. De precieze voorwaarden daaromtrent en het concrete plan van aanpak zullen met de deelstaten, maar ook met het OM en de penitentiaire administratie worden besproken. Dat plan moet verhinderen dat er een plotse onbeheersbare instroom komt van veroordeelden die onder elektronisch toezicht moeten worden geplaatst, omdat elk dossier uiteraard ook opvolging verdient.

Mevrouw Dillen, bij wet zal worden bepaald wie in aanmerking kan komen voor die maatregelen. De bijzondere wet met betrekking tot de zesde staatshervorming is duidelijk: de federale overheid bepaalt de opdrachten die de justitiehuisen of de andere diensten van de gemeenschappen uitoefenen in het kader van de gerechtelijke procedure of de uitvoering van gerechtelijke beslissingen.

Collega Yzermans, er zijn mij geen specifieke stappen bekend van de Centrale Toezichtsraad ten aanzien van de premier. De Centrale Toezichtsraad is een autonoom en onafhankelijk controleorgaan en het komt mij als minister niet toe om een standpunt in te nemen betreffende de adviezen van dat orgaan.

Ik deel echter wel de bezorgdheid van de Toezichtsraad dat de maatregelen die we nemen om de overbevolking aan te pakken geen aanzuigeffect mogen hebben of tot een *net widening* mogen leiden. U merkt terecht op dat die ongewenste gevolgen heel vaak worden vastgesteld. Een debat ten gronde over het strafrechtelijk beleid en het strafuitvoeringsbeleid als sluitstuk van de strafrechtketen is inderdaad vereist als we de overbevolking structureel willen aanpakken. Ik zie het als een zijsprong.

Ik ontmoette gisteren een homoloog uit de UK, waar het strafbeleid eveneens wordt geanalyseerd, precies vanuit dezelfde overwegingen. Wat is een gepaste straf om ons strafrecht te doen naleven?

Voor onder meer de aanpak van de overbevolking en de strijd tegen de georganiseerde en drugscriminaliteit heb ik inderdaad een bijkomend budget gevraagd. Ik heb die taskforces, zoals we vanochtend bespraken, ook in het leven geroepen, precies om heel concreet de uitvoering van het regeerakkoord mogelijk te maken en de stappen daarvoor voor te bereiden. Dat gaat gepaard met een bijkomende investering die noodzakelijk is om in capaciteit te voorzien in de gevangenis en detentiehuisen voor de geïnterneerden, maar ook voor de terugkeer van de niet-Belgen in onze gevangenschappen. Het bedrag dat we nu voor 2025 hebben genoemd is 140 miljoen euro, maar dat zeg ik onder voorbehoud van de verdere bespreking in de regering.

05.05 Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mevrouw de minister, uit uw antwoord meen ik af te leiden dat er nog geen overleg heeft plaatsgevonden sinds de aankondiging van mevrouw Demir maandag. Heb ik het correct?

05.06 Minister Annelies Verlinden: Ik heb haar niet gehoord, maar er zijn wel werkgroepen waarbij ook de deelstaten betrokken zijn.

05.07 Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Wij hebben haar wel allemaal gehoord op de radio. U hebt haar ongetwijfeld ook gehoord, maar dan niet in een persoonlijk gesprek. Dat zegt veel.

05.08 Alain Yzermans (Vooruit): Een holistische benadering klinkt zeer waardevol. Dat is inderdaad het te bewandelen pad wanneer we gaan voor een en-enreflex op alle niveaus.

De overbevolking leidt tot onhoudbare spanningen tussen personeel en gevangenen, soms met geweld tot gevolg, ook buiten de muren. Ze zorgt ook voor spanning tussen personeelsleden en soms tot demotivatie. Overbevolking kan eveneens leiden tot extern geweld. Als het probleem niet wordt

aangepakt, dreigt een ernstig drama.

U wilt op korte termijn de druk wat wegnemen, maar dat is een plan voor de korte termijn. Ik had graag van u zo snel mogelijk – misschien bij de voorstelling van uw beleidsnota – een globaal plan gekregen dat de overbevolking op korte, middellange en lange termijn moet wegwerken, zodat we een duidelijk beeld krijgen van de aanpak van de overbevolking op de verschillende niveaus.

Op middellange termijn is overleg met Vlaanderen zeker nodig, misschien via een brede rondetafel-conferentie, om met alle actoren tot afspraken te komen voor de hele strafrechtketen.

Ik wil ook een duidelijk beeld van de financiële mogelijkheden voor zowel de kleine gedifferentieerde aanpak als de infrastructuur op lange termijn. We moeten in dat verband onderzoeken hoe we de bestaande gevangenissen die toe zijn aan herstellingen, kunnen opwaarderen.

Collega Dillen, ik vergelijk de situatie van de gedetineerden onder elektronisch toezicht helemaal niet met die onder de coronacrisis. Ik zeg alleen dat tijdens de coronacrisis iedereen binnen zat. Een enkelband kan onder bepaalde voorwaarden goed functioneren als bewakingsmiddel. Voor slechts 3 % van de enkelbanden is er sprake van uitval. In 97 % van de gevallen zorgt het elektronisch toezicht via de enkelband voor resultaat. In goede omstandigheden kan de enkelband dus een goed substituut of een aanvulling zijn. Het gaat inderdaad dus over een en-enoplossing.

05.09 Marijke Dillen (VB): Mevrouw de minister, het is belangrijk om snel een planning aan onze commissie voor te stellen. Wat plant u op korte, middellange en lange termijn?

U vindt de uitvoering van gevangenisstraffen zeer belangrijk om straffeloosheid tegen te gaan. Ik volg u daar volledig in. Men moet echter al aardig wat hebben uitgespookt om in dit land tot 3 jaar celstraf te worden veroordeeld. Zo'n straf wordt niet zomaar opgelegd. Het is dus een brug te ver om aan al die gedetineerden d'office de gunst van het elektronisch toezicht te geven.

Collega Yzermans, in de praktijk moeten gedetineerden met een enkelband niet 24/7 binnenblijven. Velen onder hen krijgen voorwaarden en mogen overdag gaan werken. Ik geef daar voor alle duidelijkheid op zich geen kritiek op. In de praktijk is het dus niet zo dat zij tussen vier muren zitten gekluisterd.

Mevrouw de minister, uw antwoord is bijzonder opmerkelijk na de uitvoerige communicatie van Vlaams N-VA-minister Zuhal Demir. Zij doet grote aankondigingen in de media. U hebt werkgroepen die rond de problematiek werken, maar het is toch erg bizar dat de Vlaamse minister van Justitie de media daar luidkeels over informeert zonder met u daarover overleg te hebben. Dat zegt bijzonder veel.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

06 Vraag van Marijke Dillen aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "De buitenvervolginstelling van Nyrstar wegens een gebrek aan capaciteit bij de FGP" (56003704C)

06 Question de Marijke Dillen à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "Le non-lieu pour Nyrstar en raison d'un manque de personnel à la PJF" (56003704C)

06.01 Marijke Dillen (VB): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik verwijs naar de schriftelijke versie van mijn vraag.

De Kamer van Inbeschuldigingstelling van het Brusselse Hof van Beroep heeft in het arrest in het Nyrstar-dossier, het dossier betreffende de omstreden overname in 2019 en mogelijke benadeling van aandeelhouders, fel uitgehaald naar de regering wegens een gebrek aan capaciteit bij de federale gerechtelijke politie. Daardoor kon het onderzoek niet grondig gevoerd worden en werd Nyrstar buiten vervolging gesteld na een klacht van enkele kleine aandeelhouders. De burgerlijke partijen hadden blijkbaar een aantal onderzoekdaden gevraagd, maar door de onmogelijkheid voor de FGP wegens gebrek aan capaciteit om de opdrachten die de onderzoeksrechter had gevraagd uit te voeren, kon geen enkele daad van vervolging worden gesteld. Met als resultaat dat opnieuw burgerlijke partijen in de kou blijven staan.

Het Hof van Beroep wijst erop dat het de missie van de staat is om te waken over de bescherming van de burgers met de mogelijkheid een klacht in te dienen bij illegale handelingen.... In dit dossier wordt de burger de garantie ontzegd dat hij een beroep kan doen op een strafrechtelijk onderzoek. Het regeringsbeleid kan niet als gevolg hebben dat rechters belet worden hun opdrachten die de wet hen oplegt, uit te voeren. Het Hof kan niet anders dan betreuren dat het strafrechtelijk beleid voor sommige procespartijen leidt tot de onmogelijkheid om tot vervolging over te gaan, terwijl anderen in meer algemene zin van immuniteit genieten."

Dit is een duidelijk sneer aan het adres van de regering die volgens het Hof zich enkel moet verantwoorden in de Kamer. Zo komen duidelijk essentiële taken van de overheid in het gedrang.

1. Wat is de reactie van de minister op deze onverbloemde zware terechtwijzing van de regering door de Kamer van Inbeschuldigingstelling bij het Hof van Beroep te Brussel?

Voor alle duidelijkheid, ik vraag de minister niet om een standpunt betreffende dit individuele dossier maar wel wat betreft de terechte motivatie waarin overduidelijk wordt aangeklaagd dat het een schande is dat op deze wijze aan burgers de mogelijkheid ontnomen wordt beroep te doen op een grondig strafrechtelijk onderzoek.

2. Wat gaat de minister ondernemen (op korte, middellange- en lange termijn) om ervoor te zorgen dat de problematiek van de onderbemanning van de FGP in het algemeen, en deze van de FGP van Brussel in het bijzonder wordt aangepakt, en weggewerkt?

3. Hoeveel extra aanwervingen staan er desbetreffend gepland, en hoeveel budget wordt hiervoor uitgetrokken in de nieuwe begroting?

06.02 Minister **Annelies Verlinden**: Mevrouw Dillen, ik betreur, allicht net als u, ten eerste dat burgers het gevoel hebben dat Justitie hen onvoldoende zou ondersteunen. Dat moet absoluut worden vermeden.

Het is echter niet zo dat burgers een recht hebben op een strafrechtelijk onderzoek in hun zaak. Het is namelijk de rol van het openbaar ministerie om met het oog op het algemeen belang te beslissen over de opportuniteit van een strafrechtelijke vervolging. Dat is niet de rol van de individuele burger. Indien burgers schade lijden door de fout van een ander, moeten zij in eerste instantie een beroep doen op de burgerlijke rechtbanken.

Op uw vraag over de onderbemanning kan ik antwoorden dat de FGP inderdaad een tekort aan personeel heeft, onder meer in Antwerpen en Brussel. Zoals wij vanochtend ook bespraken, voorziet het regeerakkoord in het versterken van de capaciteit van de federale politie, in het bijzonder van de FGP en de DSU.

In een eerste fase zullen de kaders zoals voorzien in de organieke tabellen worden ingevuld. Daarnaast zal ook een analyse worden gemaakt van de noodzakelijke capaciteit voor de uitvoering van gerechtelijke opdrachten van de politie, los van de organieke tabellen. Wij doen er alles aan om Justitie en politie de nodige middelen te verschaffen om hun taak op een grondige wijze te kunnen uitvoeren. Daarom heb ik ook die extra middelen gevraagd voor Justitie en versterken wij, zoals ik al aanhaalde, de capaciteit van de federale politie.

06.03 **Marijke Dillen** (VB): Mevrouw de minister, u bent begonnen met een theoretische uiteenzetting over de rechten van de burgerlijke partijen. In dit dossier was er echter een strafonderzoek geopend. Het was hangende bij de raadkamer. Er volgde een buitenvervolginstelling. Daarna ging het dossier naar de kamer van inbeschuldigingstelling.

Ondanks het feit dat de burgerlijke partijen de onderzoeksrechter en de procureur heel uitdrukkelijk hadden gevraagd om een aantal onderzoeksdaaden te stellen, heeft de onderzoeksrechter die opdrachten niet kunnen laten uitvoeren door de federale gerechtelijke politie, juist wegens van het gebrek aan capaciteit.

Mevrouw de minister, als wij de argumentatie lezen die de kamer van inbeschuldigingstelling vorige week in haar arrest heeft gegeven, moet u durven zeggen dat het een duidelijke sneer is aan het adres

van de regering. Er wordt fijntjes opgemerkt dat de regering zich alleen moet verantwoorden in de Kamer – versta vandaag.

Het is een grote frustratie van het hof van beroep hier in Brussel dat het niet kon doorgaan met het dossier en dat de burger de garantie ontzegd werd dat hij een beroep kan doen op het voeren van een degelijk strafrechtelijk beleid. Mevrouw de minister, dat moet in de toekomst zeker vermeden worden. De kleine aandeelhouders zijn hier immers het slachtoffer. Ik ga zeker niet zeggen dat er effectief zware strafrechtelijke fouten gemaakt zijn, maar de kleine aandeelhouders stellen heel duidelijk dat ze ernstig benadeeld zijn door die overname, waarbij er blijkbaar fouten geweest zouden zijn. Zij vallen nu zonder rechten en dat is zeker niet voor herhaling vatbaar.

Ik vraag u dus om grote inspanningen te doen om de federale gerechtelijke politie te versterken. U kondigde vanochtend aan dat daar het een en ander zal gebeuren. Maak daar een prioriteit van.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

07 Vraag van Marijke Dillen aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "De aangekondigde stakingsacties in alle gevangenissen" (56003706C)

07 Question de Marijke Dillen à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "Les grèves annoncées dans toutes les prisons" (56003706C)

07.01 Marijke Dillen (VB): Niet op maandag 31 maart samen met de nationale staking, maar volgende donderdag zal er in de gevangenissen ook een 24 urenstaking plaatsvinden, niet wegens de argumentatie van de nationale staking, maar wegens de voortdurende intimidatie, het voortdurende geweld tegen de penitentiair beampten en de nood aan een snelle en krachtige aanpak van de terreur. Dat wil het gevangenispersoneel onder de aandacht brengen van de beleidsmakers in het algemeen en van u als minister in het bijzonder. We zijn het er allemaal over eens dat die situaties in de gevangenissen onaanvaardbaar zijn. Daarom kunnen we alleen maar begrip opbrengen voor de aangekondigde actie.

Mevrouw de minister, u zult dadelijk meer toelichting geven over het sociaal overleg. De vakbonden zeggen dat het overleg te weinig zou hebben opgeleverd. Dat hebben we althans in de media kunnen lezen. Ze willen ook terecht dat er sneller stappen worden gezet die weinig of geen budgettaire middelen vereisen voor zaken waarbij de directeur-generaal nu van externe partners afhankelijk is. Ik had daarover graag wat meer toelichting gekregen.

Ik heb inmiddels wel begrepen, na indiening van mijn vraag, dat er komende vrijdag overleg met de vakbonden zal plaatsvinden. Vanochtend heb ik ook vernomen dat het geen eerste overleg zal zijn en dat u sinds uw aantreden als minister van Justitie reeds overleg hebt gevoerd. Daarover krijg ik graag wat meer toelichting.

Bent u bereid om in het kader van de betreffende problematiek snel de nodige middelen vrij te maken en de nodige initiatieven te nemen?

07.02 Minister Annelies Verlinden: Collega's, afgelopen maandag vond er een overleg tussen de penitentiaire administratie en de vakbonden plaats. Tijdens dat overleg heeft de administratie een plan toegelicht om de meest agressieve gedetineerden onder te brengen in speciaal beveiligde cellen om zo te verhinderen dat gedetineerden hun criminele activiteit vanuit de gevangenis voortzetten. Dat doen we uiteraard in samenwerking met al onze veiligheidspartners. We blijven daarbij inzetten op de bestaande veiligheidsmaatregelen, zoals het opsporen en verstoren van illegale communicatie door gedetineerden onder meer aan de hand van gsm-detectietoestellen, gsm-jamming en meer screenings en controles in samenwerking met de politie.

De opsporing van drugs blijft een prioriteit, gelet op de duidelijke link tussen het gebruik van drugs en de onvoorspelbaarheid van het gedrag en de agressie. Dat doen we met de hulp van gespecialiseerde detectietoestellen en drugshonden en in nauwe samenwerking met de politiediensten.

Vrijdag vindt op mijn kabinet inderdaad opnieuw een overleg plaats met de vakbonden. Dan zullen we de gesprekken op korte termijn voortzetten. Ik kan daar uiteraard niet op vooruitlopen, maar we

bereiden ons er wel goed op voor.

07.03 **Marijke Dillen** (VB): Mevrouw de minister, dank u voor uw antwoord.

Ik kan alleen maar hopen dat het overleg vrijdag constructief zal zijn en positieve resultaten zal hebben.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

De openbare commissievergadering wordt gesloten om 15.03 uur.

La réunion publique de commission est levée à 15 h 03.